

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tözsédjében.

A Pikler-ügy.

Mit várhattunk volna egyebet Vlasics Gyula vallásügyi minisztertől, mint hogy a kozmopolita és Istentagadó egyetemi tanárt védelmébe veszi, mossa szappannal, meleg vízzel, ha lemosni nem is tudja, mert szerencsésen fehérre mosni nem lehet. Nem azért akarta Vlasics miniszter fehérre mosni Piklert, mert talán ő egyetért eszméivel, mert talán ő is híve a hazátlanságnak, nem! csupán csak azért, mert Pikler ur is beletartozik a másvilágiak kompániájába, azért, mert Pikler urét sikraszállott minden zsidó lap, minden szabadvédelem, és mert azok kimondták, hogy Picklert, a czéhbelt ki kell szabadítani a hinárból, a melybe belekeveredett. Ha katolikus pap vallott volna olyan bolond elveket, ha az hirdett volna hazátlanságot, arra már régésrég kimondták volna a hivatalos zsidó átkot, a »cheremet«, azt már kitessékelték volna az egyetemről és csaptak volna a zordon Kárpátoktól le egészen a kékfodru Adriáig olyan gezereszt, mint egyszer egy nép Jerikó falai alatt csapott. De így elsősorban takarítani kell a bűnt, letagadni, a mi ellene szól, kimagyarázni, belemagyarázni, szóval össze-vissza ma-

gyarázni mindent, beszélni kell nagy hangon a tanszabadságról, a mi legkevésbé van érintve, elhagyni a dolog lényegét és mint egy bűvész mutatvány végén, bemutatni a világnak a tisztába hozott szerencsét.

Ismerünk szép maszk! Ilyen különben az egész Széll-kormány. Akár egy mézes madzag, a melyet folyton huzogatnak az édességre vágyódók ajkai előtt. Ez a nagyhangú jelszavak, a fenséges ígéretek kormányja. Igérni mindent, jót és szépet, beváltani csak annyit a mennyit a mélyen tisztelt izraeliták soknak nem tartanak. Igérni szép, tiszta választásokat, a melyben azonban ép úgy folyik a bőr, ép úgy járja a vesztegetés, mint annakelőtte, a Bánffy világában. Igérni igazságot, egyenlőséget, jogot, ha valójában mindig csak az egyik fél juthat is hozzá, a másik pedig csak a szájaszélét nyalogatja. Ha aztán baj van, ha a machinációk rosszul ütöttek be, akkor le kell tagadni mindent és tisztára mosni, a mennyire arra a bárszonyos miniszteri kezük képesek. Ezért nem tudunk mi bizni se Széll Kálmánban, se az ő egész miniszteriumában.

Végül mégegyeszer visszatérve Vlasics miniszter ur legutóbbi szereplésére, csak annyit mondunk, hogy elég gyalázatoság

egy minisztertől, ha csak akkor bátorság van benne, ha csak úgy meri megvallani a hazátlanságot elvét, mint a hogyan ő cselekedte. Az ország nemes ifjusága, a keresztre esküdő egyetemi fiatalok pedig csak újra érezheti, hogy az ő romlatlan, meg nem vesztegethető, el nem kábitott eszére, szívére még sokszor és igen nagy szüksége van e hazának. Ha a miniszter pártját fogja a hazátlanságnak, legyen védelmezője az ifjuság az ideálnak, ha az meg tud hunnyászkozni egy csomó nem magyar eredetű újságíró vak larmájára, mert félti azt a szép piros bársonyszéket, a melybe olyan nagyon jó belesüppedni és onnan fumigálni a világot, legyen az ifjuság hivebb a nemzeti eszmékhez, mutassa meg, hogy Magyarországon még vannak a kik a nemes elveikért szenvedni, gúnyt, sérelmet, gyalázatot is képesek elviselni, mutassa meg, hogy Árpád országában ez idő szerint még *nem winden eladó!!!*

— A néppárt országos bizottsága holnap este 7 órakor ülést tart, melyre kéretnek a tagok minél nagyobb számban megjelenni! Megemlítjük e helyütt, hogy a párt ifj. Zichy János gróf elnök indítványára dr. Major Ferencz országos képviselőnek az »Adria« vita folyamán kifejtett lelkes munkásságáért jegyzőkönyvileg köszönetet mondott.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TARCZAJA.

Az istentagadó

I.

Az egyetem fekete táblája előtt óriási gyülekezet állt. A táblára függesztett töméntelen hirdetés közlő különösen egy feltűnő szépen írt lap tartalma iránt érdeklődött leginkább, a legfásultabb ember, a legkomolyabb tudomány-szomjazó s a gondtalan »múza fia« is Moraj, kíváncsi kérdés hangzott végig a tömegben s ezekre folyton ismétlődött a felvilágosító válasz: »Zachariás tanár ur felolvasásait bizonytalan időre elhalasztja.«

«Aknek mindenki ismerte őt; ha nem személyesen, hát hallás után. A hírlapok épp oly tüzetesen foglalkoztak személyével, mint társadalmi kérdéseivel, mert: a nagy gondolkodónak megjelent tételei és fejtegetései, úgy a társadalmi életre, mint egyéni tekintettel, az emberi létre, egyaránt igen fontosak voltak. A bölcsészettan tanára, ki ethikai és metafizikai fejtegetéseinek rendkívül értelmes megoldása által, hírnévre tett szert, az új félévre tervezett nyilvános felolvasásaival nemcsak az egyetemi hallgatókat, hanem az egész várost feszült érdeklődésben tartotta.

Az eddig már megtartott két előadás az egyetem gyűléstermében tartott, ám ez a tágas terem is kicsinek bizonyult e célra; a nagy szárnyas ajtókat nyitva kellett hagyni, mert megszámlálhatlan sokaság tolongott még a folyosón is: mind a tanár szavait leste.

Már a bekezdés után óriási izgalomba ejtő a hallgatóságot. Valami rendkívüli volt az, amit az az összakállu, hullámos haju, szigoru

tekintető, hatalmas homlokú próféta stentori hangon hirdetett, a kimagasló emelvényről.

Hallgatóit arról akarta meggyőzni, hogy: nincs Isten! A legvakmerőbb megerősítéssel helyezte három, egymást kölcsönösen támogató érvelést a táblába és ma kellett volna ezek egyikével előállni. E helyett azonban lakonikus rövidséggel lett kihirdetve, hogy: a felolvasás bizonytalan időre elmarad.

A legerőtelenebb bizonyíték sem törhetne volna meg a tudóst annyira, mint e lemondás. Egyenként érdeklődtek az okok felől... némán fejeszóval távoztak a tanár pártbívei; azok azonban, a kik csak érveire voltak kíváncsiak, legszabadabb tért engedtek gúnyjaik özönének.

II.

Dolgozó szobájában — mely könyvek, térképek, földgömb, kéziratok valóságos tárháza volt — nem az íróasztala előtt, hanem halálos beteg gyermeke ágya mellett ült Zachariás tanár ur. Az ő kíváncságra kellett az ápolónőnek a kedvezőtlen íkvésű hálósóbaból, ide, szellemi laboratóriumába hozni a beteget. Az orvos nem ellenkezett, mert a legszilárdabban meg volt győződve, hogy nincs mentség!

A redők szorosan le voltak csukva, a függönyök lebecsújtva, úgy, hogy a ragyogó napsugár gyenge alkonyfényként hatott be a redő nagyon keskeny résein. Lágy szőnyeg fogta fel a léptek nesztét; a gyógyszeres üvegek is nemez alapon álltak, a máskor ércesen ketyegő asztali órák megállították s miután a szobát egy óriási angolpark határolta, mindenütt siri csend uralkodott. A tanár meghűlt, köhögés ingerlé, de valóságos önmegtartóadalással fojtja el, még az erősebb lélegzetvétel is. Csak az a

szőkefürtű, halotthalvány kis lény törte meg a csendet majd egy fájdalmas sóhajással, majd nyugtalan hánykolódásaival. A tanár le nem vette szemét legdrágább kincséről, mereven figyelte annak minden mozdulatát. Majd egy hosszantartó mozdulatlanul felemlítte meg: telán javult az állapot? Alszik, vagy örökre elaludt?... Eszébe jutott, hogy gyermeke sorsa Istennél van. Istennél!... összerázkódott. Iróasztalán, a székeken szanaszét hevertek kéziratok, melyekre Isten tagadó érveit írta. Tétél térel követ, következtetést következtetés von maga után, az utolsó, mennyiségtanilag követelő kérelhetlenig, hogy: nincs Isten, nincs teremtoje a semmiből létezőnek, nincs fentartója a teremtet dolgoknak, semmi sincs, csak anyag és erő! — mindkettő végtelen, öröktől fogva örökké!!!

Midőn a késő éjjeli órákban a házi orvos két kártársával a gyermek után nézett, egyhangul azon véleményen voltak, hogy csak valami csoda segíthetne: némán, sorsának megadva magát, hagyta őket a tanár távozni. Nesztelenül járt fel-alá, időnkint meg-meg állt az ágynál és figyelte a nyugtalan lélegzetvételeket. Lázás gondolatai támadtak; önkénytelenül a kis fejre tette kezét, simogatta, kuszáta a selymes fürtöket és édesgető, kényeztető szavakat suttogott, majd magánkívül kiáltá: »Istenem! Istenem! ne vedd el!«

Ő, Zachariás tanár, Istent hívta segítségül; Istent! a kit máskor hideg következtetésséggel tagadott! Rettenetes össztűközés támadt bensőjében: a szív harcolt az észszel. Vajjon melyik lesz a győztes?... A szív fegyverei most hatalmasabbak voltak...

Kathedróján könnyed mosolylyal mondta volna el, hogy: a szív és az ész, két egotestromlő, óriási, kik között nagy harc törvényellenes lenne,

Dreyfus.

Van-e, ki e nevet nem ismeri? Néhány év óta többször hangoztatták és nagyobb érdekeldést tanusítottak iránta, mint a leghatalmasabb uraikodó, a legnevesebb államférfiu iránt. A napokban ismét egy munka jelent meg, a melyet egy időben Európa, sőt a világ minden művelt nyelvére lefordítottak, hogy az egész emberiség tudomást szerezzen róla, hogy mi történt Dreyfus Alfrédal öt év alatt.

Ki volt, mi volt? Hét év előtt még a francia hadsereg katonája, a ki ott kapitányi rangig emelkedett, 1894. októberében elfogták s hazaárulók bűnéért a legszörnyűbb büntetésre ítélték, a hogyan azt a hazaárulókkal tenni szokták. Őt esztendeig volt az Ördög-sziget lakója, akkor hitsorsosainak mesés agitációjára visszahozták s elengedték neki hátralevő büntetését. Bűnös volt-e, nem-e? ki tudná megmondani? A francziák most is azt állítják, hogy igen, a többi nemzetek ártatlannak ítélik azok után, a miket lapjaikban olvastak és olvasnak róla. Az a könyv, a melylyel most az egész világot elárasztják, apotheoizisa a »világ legnagyobb martýrjának«, a ki »többet szenvedett ártatlanul, mint a kereszténység összes vértanui.« Elítéltetése, a pör, mely személye körül folyt, annyira homályossá tesz az egész eseményt, hogy tisztán látni nem lehet, azt is tudjuk, hogy a katonaság belső életében mindig vannak olyan momentumok, a melyeket a világ szemei elé tártani nem fognak soha. Mi tehát nem akarunk vitakozni, hogy Dreyfus bűnös-e, nem-e, hanem az egész dolognak egy érdekes külső körülményére vetünk némi világot.

Ha a zsidóságnak egy tagja rossz hirbe keveredik, az egész test összerándul és ha soha nem ismerték is, ha soha összeköttetésük nem volt vele, segítségére sietnek. A ruthenek közt történt — Bartha Miklós hozza föl (tehát nem antiszemita és nem néppárti). Bevetődött egy kazár Galicziából s a hatóság kénytelen volt csalás vádjá miatt letartóztatni. Három óra alatt

mert mindakettő egyenlő hatalommal bír, természetesen kiki a saját birodalmában. Egy harcuk: vagy mindkét fél pusztulását, vagy a győztes fél féltelen önkényuralmát vonná maga után, míg összetartással kölcsönösen kiegészítik egymást.

De a tanár most nem mint bölcselő, nem mint szónok áll ezekkel szemben, hanem mint ember, ezekkel belül. Nem semleges talajról nézte át a harcmezőt, hanem maga viaskodott a veszedelmes harc közepette. Az élet harczott a halállal; mint egy meredt hadsereg álltak, — ott, a tudomány alakjai, — itt a hit követelményei; úgy állt közöttük, mint egy aczéldarab két mindenható delej között s szinte érezte, hogy járja át a kölcsönös vonzerő testét. — Az egyik jobban vonzott! . . . A siri csendet remegő hang törte meg: »Istenem! ha létezel, segíts! Egyetlen, forrón szeretett gyermekemet mentsd meg, mutasd meg csodatevő hatalmadat.«

A gyermek szemei csodálkozva, kérdőleg néztek körül, ajkai megnyíltak, karjait fölfelé nyújtá, mintha atyja nyakát akarná átölelni. A tanár lehajlik hozzá egész közel s hallja, mint valami égi szózatot: »Papa! — ne szomorkodj miattam — a jó Isten nem visz el — ha szépen megkérjük. — Kérjed te is!«

Mint egy villámsújtó tölgy hullik a tanár térdeire. »Meg van mentve« — kiáltá s mintha valami megvilágosító égi sugár vonult volna szívébe, diadalmaskodva, hangosan mondta: »van Isten!«

Éjfél már rég elmúlt; az öreg apolónó, ki kedvence sorsa miatt vérvörösre sirta szemeit, félálomba merült. A tanár összekulcsolt kezekkel küldött egymásután imákat fel, az újra feltalált Istenéhez.

Az éj csendjében felmerültek emlékében a múlt képei. Váltakozva vonultak el lelki szemei

ott volt egy miniszteri távirat, a mely elrendelte a szabadlábra helyezést. Hitsorsosai nem tudták, hogy kicsoda, nem is esmerték, de veszedelmét a maguk bajának vallották s hatalmas közbenjárásuk a lassu miniszteri gépezetet is tünényes gyorsaságra indította.

Dreyfust mint hazaárulót, elítélték. Rögtön megmozdult a nagy szervezet. Milliókat költöttek a lapok megvesztegetésére, alapítottak Párisban újságokat, a melyeknek ugyszólván csak egy hivatásuk volt, a Dreyfus-ügyben mnkálkodni. Rákosi Jenő, a Budapesti Hirlap szerkesztője írta lapjának Párisból akkor, mikor Magyarországot egészen lángborította a Dreyfus-izgalom: Különös! Minálunk otthon valósággal háborút viselnek Dreyfusért, mindenki ártatlannak tartja, itt meg alig egy kis részét lehet látni a nagy mozgalomnak. A közvélemény inkább Dreyfus-ellenes. És különös az is, hogy azok a hírek, a melyek Franciaországból a külföldre kerülnek, mintha mind egy rostan mennének keresztül, a melyből kihull minden, a mi Dreyfus ellen van és csak a mellette tanuskodó érvek kerülnek a világ szemei elé.

Mi nem állítjuk Dreyfus bűnösségét, de ha ügye igazságos volt, ha csakugyan ártatlan volt, mi szükség volt arra, hogy tervszerűen hazudjanak, ámsítsanak, hogy a közvéleményt megvesztegessék? Minek szórtak ki milliókat, hiszen nem a világ szemei előtt, hanem a törvényszék előtt kellett bebizonyítaniok hitsorsúknak ártatlan voltát?

A franciaországi közvélemény most is Dreyfus-ellenes. Elég világosan bizonyítja az a körülmény, hogy a Dreyfus ügyben megvesztegetett Figaro, a világlap, tönkrement, példányait kocsiszámra küldték vissza az előfizetők. Megbukott az ugyanoly irányú Siécle s vele még egy csomó lap. A mieinek meg fölvirágoztak. Akárhány lapnak a felét a Dreyfus-ügy foglalta el, hogy nem ingyen, az bizonyos. Persze ott az olvasó közönség gondolkozik is, a mienk gond nélkül emészt meg, a mit eléje tálnak.

előtt és ő teljesen átadta magát gondolatainak. Gyermekkorában vallásos volt, teljes odaadással gyakorolta a vallás tanait; akkor jöttek a diákevek: a kételkedés szaka, az ismeret utáni vágy; később megházosodott — nejét elvesztette s ennek halála után elveszté Istenbe vetett bizalmát — hát tanai? melyeket azóta oly megrögzött határozottsággal hirdetett: miré lettek? . . . Agyrém, semmi! — Az hatalmasnak látszó épület csak kártyavár lett volna, melyet most gyermekének egy lehelete döntött romba!

Kinos jajszó téríté magához; a gyermek óriási lázban veté magát ide-oda az ágyban; bizonyosra vette, hogy ez a halálhozó pillanat. Már csak a gondolat is szörnyen elérmeté; agya lázasan lüktetett, hideg veríték lepte el homlokát, magánkívül járta körül a szobát, kézíratait, a hol ért egyet, gyúrte, tépte, taposta. Görcsösen kulcsolta egymásba kezeit — minden elsötétedett előtte és ő öntudatlanul rogyott össze az ágy előtt, fejét az ágy párnáiba temeté.

Midőn magához tért, egy puha kezecskét érzett a fején és gyermekét hallá erőtlennül sutogni. Lázas álom volt? Nem! — a még báyadt fényű szemek, a fájdalommal mosolygó ajkak s a győnő hang, világos bizonyítékai, hogy valóság! Boldogan ölelte magához drága kincsét s ölelését két kis gyenge kar viszonozta.

II.

Vasárnap volt; a templom harangjai összhangzóan zúgtak, a tanár buzgón végzé hó hálától áthatott imáját.

A »fekete tábla« a következő új hirdetést tartalmazza:

»Zachariás tanár ur egészségi szempontból kénytelen délre utazni és így legnagyobb sajnálatára, nem folytathatja e így legnagyobb sajnálatára, nem folytathatja e féltében megkezdett, nyilvános felolvasásait.« **Staudacher Mariška.**

A mi most már a hozzánk is beküldött munkát illeti? Elolvastuk. Elég drága, 3-50 kor. s elég unalmas, egy nemesnek, agynak, szentnek hirdetett embernek a cziczomázása elejétől végig, egész az émelységig.

UJDONSÁGOK.

— **Pápai áldás.** A múlt év vége felé az Oltáregyesülethez, a római fő vagy anyatársulattól azon kérelem intézettel, hogy a Szentséges Atya szegény templomai részére a jubileumi év bezárása alkalmából némi csekély ajándékot juttassanak, mely szerzet-adományok a Szentséges Atyának hódolatul felajánlatnak. A székesfehérvári Oltáregyesület, tehetségéhez képest, készséggel küldött egy fehér misemondó ruhát (casula) Rómába, mely adományt, hogy mily kegyesen fogadta a Szentséges Atya, kiténik a következő sorokból: »*Ó Szentsége XIII. Leo pápa, midőn ma azon ajándékokat, a melyeket az örökimádás és a szegény templomok segélyezésére randell főtestvérület neki hódolatul az Isteni Megváltó részére felajánlott, álvette, kegyes volt a székesfehérvári Oltáregyesület, mely ez adományhoz hozzájárult, különös apostoli áldásában részéltet. Róma, január 31. 1901. Vamulleli Vincze bitoros.* A székesfehérvári oltáregyesületnek kedden tartott választmányi gyűlésén Ő Szentségének ezen különös figyelme határtalan lelkesedést keltett s csak buzdításul szolgálhat a további kitartó munkásságra

— **A vaáli képviselőválasztás** Rendzavarás nélkül folyt le Szüts Jenő főszolgabírónak országgyűlési képviselővé való választása. 189 szavazattal győzte le Eötvös Bálintot, a mennyiben Szüts 1024, Eötvös 853 szavazatot kapott. — Bennünket nem érint se az egyik győzelme, se a másik bukása. Az egyik 19, a másik egy híján 20. Ha Vajay Istvánt egyes jóakarói vissza nem riasztják, valószínűleg meg lett volna, vagy legalább is megveti a lábát annyira, hogy az általános választások elé alapos reményekkel indulhat. Így elvesztett egy régi ellenzéki kerület, a mely mindig tudta magát tartani a kormánytól és pártjától. Megbukatta az ellenzéket a vezér zászlóhagyása, a ki jobbnak találta a kormányt, a hatalmat, a melynek alázasatos tisztelői vannak, a mely hoz valamit a konyhára, mint az ellenzéki eskedést, a mely elvekből és éi dicsőségből, hazáját akarja szolgálmi ingyen és önzetlenül. Természetes, hogy mindennél kényelmesebb a főispáni palota termeiben a hódolók és hajlongva könyörgők jelenlétében gyönyörködni. — A mi most már magát a választást illeti, tükre a jövendőnek. Azt mondták, nem vesztegetnek. Mesebeszéd. Csak úgy, mint azelőtt. Most fuvardíjat meg napidíjat adnak, azelőtt judásbért. Azt mondták: nem lesz etetés-ítás. Mesebeszéd. Szütsöt nem a választók bizalma, hanem az a három-négy vacsora választotta meg, a melyet barátai az ő pénzéből a szavazóknak rendeztek. Eötvösnek biztos a többsége, ha a jó pörkölteket meg a jó boroka szebben nem stimöli az atyafiakat. Váltig mondták az atyafiak: gondolkozzunk, hogy hát mégis . . . hogy hát a böcsület is van a világon. Vigye a manó a böcsületet, abból ugyan nem lakik jól az ember. Szorongatták a választókat ott is, mint egyébkor. Leitner martonvásári takarékpénztári igazgató az adóslevelekkel szorította a szavazókat. Ez a Széll-téle tiszta választás. Komédia! Mi hunczut-ság, vegyeskereskedés, csak a táblára van írva: Jóg, törvény és igazság.

— **Beszédfogatók vizsgája.** A beszédfogatók vizsgálata f. hó 12-én d. e. fél 11 órakor a belvárosi fiúiskola 2. osztály tantermében fog megtartani. A mennyiben a vizsgálat nyilvános, a közönség azon megjelenhet.

— **Közig. biz. ülés a városnál.** Székesséjvár szab. kir. város közig. bizottsága tegnap d. e. 10 órakor tartotta rendes havi ülését *Fiáth Pál* báró főispán elnöklete mellett. Az ülés gyors lefolyása volt s a szakreferensek jelentései vita nélkül tudomásul vétettek. *Havranek* polgármesternek a közigazgatás, valamint a közbiztonság állapotáról tett jelentése, főleg mert az utóbbi kielégítő volt, megnyugvással vétetett tudomásul.

— **Dr. Bierbauer** Viktor tiszti főorvos jelentése szerint a város közegészsége a lefolyt ápril hóban kedvező volt daczára, hogy a születések a halálozásokat csakis 10-el multák felül, de a beteglétszám kevés volt, főleg pedig a ragályos vagy fertőző bajok nem igen mutatkoztak. Úralkodó megbetegedés a tüdő és lég-utak hurutos lobos, gümös bántalmái, s a változó időjárás folyamánként izom-csúsz voltak. Fertőző kórok közt előfordult bárányhimlő 1, hökhurut 2, kanyaró 2 esetben, mind gyógyultak. A mult hónapban született 73 gyermek, és pedig törvényes fi 39, törvényes nő 30, törvénytelen fi 2, nő 2, Ikerpár volt 1, hazasságkötés 9. Elhalt ellenben 63 egyén, közülök fi 37, nő 26. 7 éven alul voltak törvényes fi 11, nő 6, törvénytelen fi 1. Nem gyógykezelt gyermek volt 3. A vármegyei kórházhoz 13 halottja közül 5 volt fejevári lakos. Nevezetesebb halál-okok: Veszületett gyengeség 3, görcsök 3, bélhurut 1, tüdőlob 6, tüdővész 13, guta 3, vízkór 7, elmebaj 1, aggkór 5, öngyilkosság 1, külérőszak véletlen eseményből kifolyólag 1 (elégés.) Az utcák, teretek elég szennyesek voltak, öntözve daczára a nagy pomak még nem lett. Az első és utolsó áprilasi elemzések elvégezték, s az oltások május 5-én megkezdődtek a beszerzett dr. Pápai Vilmos féle tehénnyirkkal. — **Ezután Plossek** Ferenc pénzügyigazgató tette meg jelentését, mely szerint a folyó évre az adó-kivetés folyamatban van. Az április hóban esedékessé vált mindennemű kincstári követelés a mult évi hátralékkal együtt 741653 kor. 38 fill., befizetett 439646 kor. 82 fill., hátralék 304 80 kor. 25 fillér. Záloglás 351 esetben eszközöltetett, árverés kitűztetett 445 esetben, de egy sem lón foganatosítva. Házadmentesség 3 esetben adatott. **Dr. Sára** Gyula felvilágosítást kér a pénzügyigazgatótól a birtokváltozások késedelmes keresztülvezetése miatt, a minek folytán ugy az eladó, mint a vevő tulajdonosok sok kellemetlenségnek vannak kitéve. **Plossek** pénzügyigazgató beismerte, hogy ez nincs rendjén s a városi számvétség az oka, hogy a mult évről még egyetlen egy birtokváltozás sincs keresztülvezetve. Már intézkedett, hogy a jövőben hasonló dolgok elő ne forduljanak. — **Ujházy** Sándor kir. ügyész jelenti, hogy a fogházban márczius hó végén maradt 78 fogoly, áprilisban érkezett 31, elbocsátott 29, maradt tehát április hó végén 80. Az árvaszéki ülhök, kir. főmérnök és állatorvos jelentéseinek tudomásul vétele után az ülés 11 órakor véget ért.

— **Névváltoztatás.** Kiskoru **Pick** Jenő luna-pentelei lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel **Molnár**-ra változtatta.

— **A konzerv-gyár.** Ma d. e. 10 órakor a városi bizottsági testület rendkívüli közgyűlést tartott, hogy végre-valahára a konzerv-gyár tárgyában érdemleges határozatot hozzon. Törzsvagyony elidegenítéséről lévén szó, 62 biz. tag igen-szavára volt szükség, a mi kezdetben kétségesnek látszott, mert a jelenlevő 75-80 bizottsági tag közül eleinte sokan idegenkedtek nem annyira a konzerv-gyártól, mint inkább a kedvezmények nyújtásától. **Fiáth Pál** báró az ülést megnyitván, **Tóth** főjegyző egész terjedelmében felolvassa **Tschurtschenthaler** Alajos bozeni gyáros kérvényét, illetve ajánlatát, mire **Havranek** polgármester határos beszédben ismertette a gyár gazdasági jelentőségét s főleg azon előnyöket, melyeket a város és megye közönsége nyer a gyár felállításával. **Pénzes** Imre biz. tag nem járulhat a polgármester véleményéhez, mert gazdasági előnyöket a gyártól nem várhat s ked-

vezmények nyújtásához pedig szegények vagyunk. További vita nélkül szavazásra került a sor s 63 szóval 15 ellenében a gyáros ajánlata elfogadott s így a mult számunkban már jelzett kedvezmények mellett a konzerv-gyár már **Julius** hó 1-én üzembe hozandó.

— **A polgármester fegyelmi ügye.** Köztudomású dolog, hogy **Havranek József** polgármester ellen a saját kérelmére a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendeltetett s már a márcziusi közgyűlésen maga a polgármester beismerte, sőt **Fiáth** báró főispán is kijelentette, hogy az alább felsorolt esetekben *legulább is szabálytalanság* forog fenn. A vizsgálat a következő hat konkrét esetben indult meg:

1. A mult év április hó 24-én a polgármester lefizetett a gróf **Edling**-féle alapítvány kamatáért 1385 K 68 fillért. Az ügyirat hiányzik, az átvétel nem igazolható.

2. Az ipartanonciskola 1899/900. évi államségélye 1000 K mult év szeptember 7-én fizetett a pénztárba. Hogy a polgármester mikor vette át, az iratokból nem tűnik ki.

3. A keresk. és iparkamara által a szakszajtnafolyam segélyként küldött 400 K szeptember 7-én fizetett le. Az ügyirat hiányzik, az átvételzés ki nem deríthető.

4. A budai és lovasberényi ut fedenyag különbözetének megtérítési összege 622 K. 24 fillér mult évi július hó 28-án folyt be a polgármester kezébe, az ügydarab hiánya miatt meg nem állapítható.

5. A Simonyi-féle alapítvány 205 korona 64 fill. és 195 K. 72 fillér, mely a betegintézet pöntárt illeté, mely időben érkezett a polgármester kezébe, az ügydarab hiánya miatt meg nem állapítható.

6. Az **Edling**-féle alapítvány kamatait már mult év december 11-én a polgármester átvette (1385 K 69 fill.) s csak f. év február 21-én fizetett a pénztárba.

Annyit sikerült kipuhatolnunk, hogy az előzetes vizsgálat teljesítésével megbízott **Tóth** Arthur és dr. **Lóczy** Károly biz. tagok ez ügyben a polgármesterhez intézett kérdésekre *kielégítő* választ kaptak s azzal meg is elégedtek. A fegyelmi választmány ez ügyben **Fiáth Pál** báró főispán *lakásán* tegnap d. u. 3 órakor tartott ülésén *egyhangúlag* felmentő határozatot hozott. A közönség joggal megvárhatná, hogy ilyen ügyekről részletesen számoljunk be, de mert az ülés ideje a *szokástól eltérőleg* a közigazgatási irodában lévő u. n. »fekete táblán« jelezve nem volt s erről szerkesztőségünk egyébként sem értesülhetett, sőt a referens *nagy elfoglaltsága* miatt lapunknak a kért felvilágosítást is megtagadta, ebbeli kötelességünknek eleget *jelenleg* nem tehetünk. Annyit azonban hallomásból tudunk, hogy **Filler** Béla városi ügyész nem *felmentést* indítványozott s épen ezért a felmentő határozat csak a tisztikar egy részében nem keltett kínos hatást. Mint hírlík, a tisztí ügyész a határozatot megfélebbezi. Megnyugtatósl közülük, hogy a fegyelmi választmánynak tagjai: dr. **Sára** Gyula, **Tóth** Aladár, **Plossek** Ferenc és **Festetics** Bennó gróf. Mindenkor elnök a *főispán*.

A mint beszélük, a felmentő ítélet indokolására *Havranek közérdekű* ténye hozatott fel s így nem lehetetlen, hogy *kiintúciásra* fel lesz terjesztve a magas kormányhoz.

— **Halálozás.** Koropai **Brunsvick** Mária grófnő, a boldogult **Brunsvick** Ferenc gróf leánya 73 éves korában e hó 4-én Bécsben elhunyt. Holttestét Martonvásárra a családi sírboltba, szállították a hol tegnap temette el fényes papi segédlettel **Holeksy** Agoston plebános. A temetésen előkelő közönség vett részt, köztük **Zichy** Jenőné grófné leányával **Crenneville** grófnéval. Az elhunyt grófnő hajdon maradt, Bécsben élt s több milliót hagyott hátra, végrendeletében bőkezűen megemlékezett a tavaly újraépített martonvásári ovodáról is.

— **Keresztény szociális kurzus Budapest.** A mult évben tartott Országos Katholikus Nagygyűlés megbizta a Katholikus Kőrök Országos Szövetségét, hogy a szociális kérdések elméleti és gyakorlati megismertetése céljából évente néhány napra terjedő szociális tanfolyamot rendezzen. A Katholikus Kőrök Országos Szövetsége e megbízatásnak megfelelően, a hazánkban első keresztény szociális kurzust kiváló szakférfiak közreműködésével folyó évi május hó 20., 21. és 22-én fogja megtartani a Budapesti Katholikus Kőr dísztermében. Az összes előadásokra érvényes belépő-jegyek két koronával válthatók a Budapesti Katholikus Kőr irodájában. A Katholikus Kőr Országos Szövetsége reményli, hogy a keresztény szociális tevékenység munkásai és mindazok, kik érdeklődnek a nagyfőntassági kérdések iránt, nagy számmal fognak részt venni ezen a tanfolyamon, mely hazánkban az első kísérlet leendő ezen a téren. Jelentkezések a Budapesti Katholikus Kőr titkári irodájába küldendők (Budapest, IV., Molnár-utca 11. szám.) **Május 20. Hétfő.** Délután 6 órakor: Megnyitó ülés. Megnyitó beszéd. A szociális kérdés és a papság. Mondja: **Prohászka Ottokár** dr. Este 8 órakor: Társasvacsera a Budapesti Katholikus Kőr éttermében. Egy teríték ára 1 frt. **Május 21. Kedd.** Reggel 9 órakor: Szent-Mise az egyetemi templomban Dél előtt 10 órakor: Előadások. Az agrarkérdés Magyarországon. Előadó: **teveli dr. Vargha Dezso**. A földművelő osztály védelme. Előadó: **Zlinsky** János dr. A katholikus kőrök mint gazda-kőrök. Előadó: **Szentványi Károly**. A fogyasztási és értékesítő szövetségek a fausti nép szolgálatában. Előadó: **Zichy Aladár** gróf. Délután 3 órakor: Előadások. A kisiparos osztály helyzete és védelme. Előadó: **Major Ferenc** dr. Az iparos ifjúság egyesületei. Előadó: **Erdősi Károly**. Este 8 órakor: Ünnepi előadás az Országos Központi Katholikus Legény-egyletben (Rottenbiller-utca 22.) utána ugyanott társasvacsera. Egy teríték ára 80 kr. **Május 22. Szerda.** Dél előtt 10 órakor: Előadások. A munkáskérdés Magyarországon. Előadó: **Rakovszky István**. Munkás-védelem. Előadó: **Gieszwein Sándor** dr. Keresztény munkás-egyletek. Előadó: **Kirschaneck Odón**. Délután 3 órakor: Előadások. Keresztény Kharitász. Előadó: **Notter Antal** dr. Kharitativ működés a nagyvárosokban. Előadó: **Mihályfi Ákos** dr. Záró beszéd. Mondja: **ilj. Zichy János** gróf. Este 8 órakor: Ünnepi előadás a Budapesti Katholikus Népkörben (VIII., Mária Terézia-tér 1. sz.) ugyanott társasvacsera. Az egyes előadásokat eszmecsere követi, melyben a tagok résztvehetnek.

— **Országos tornaverseny.** A f. évi május hó 26 és 27-én Budapestben megtartandó orsz. tornaversenyen a helybeli cziszt. r. főgimnázium felsőbb osztályu tanulói is részt vesznek. A résztvételre jelentkezett 28 tanuló és pedig az V. osztályból 8, a VI.-ból 9, a VII.-ből 11. A VIII. osztálybeli tanulók közül egy sem vállalkozott a tornaversenyre, mely körülmény az ifjúság versenyképességét le fogja szállítani, mert ép a legfelsőbb osztályban szoktak a legjobb és legerősebb tornászok lenni. A versenyző tanulócsoporthoz **Lanczitsch Antal** főgimn. tornatanár vezeti a versenytérre, a hova őket **Erdőssy** Bódog r. tanár is elkiséri.

— **Intelligens tolvaj.** Már mult számunkban megirtuk, hogy **Horváth** Béla helybeli lakos eleinte ügyvédi irodában, majd a járásbírósnágnál kereste mindennapi kenyerét, de mert a megérdemelt fizetés kevés volt könnyelmű költségeire, jogtalanul szerzett pénzéből fedezte kiadásait. Ez a manipuláció azonban nem tarthatott sokáig, rájöttek a lelkiismeretlen munkára s az önmagáról megfélekedezett fiatal ember kenyérvesztes lett. A járásbíróság bűnös ülmele miatt bünyenítő feljelentést tett ellene, azóta pedig két büncset fűződik a fiatal bűnös életéhez. E hó 5-én **Kuliyfi** Ferenc két felöltőjét lopta el, majd özv. **Szukop** Jánosné Széchenyi-utcai lakásában járt s onnan f. hó 7-én egy ezüst órát vitt el, melyet nyomban elzálogosított 4 koronáért. Azóta bujkált a városban s a rendőrség nyomozása csak tegnap vezetett eredményre. **Szűts** nyomozó biztos az Erzsébet-ligetig jutott el a liget tüzetes átvizsgálása sem vezetett sikerre, midőn egy hid alól előbukkanik a tettes s futás-

sal menekül. A véletlen *Sulyok* rendőrbiztos segítségével hozta, a ki kerékpáron üldözőbe vette Horváthot, a ki végre is ellentállás nélkül adta át magát a rendőrségnek. Vallomása szerint a nyomor kényszerítette a bűnös utra s csak annyit kért, hogy az öngyilkosságra időt adjanak neki. Az önakasztáshoz elkészített hurok már készen volt.

Hétköznapi munkaszünet a városházán
Hvranek József polgármester ma annak öröme, hogy a közgyűlés *Tschurtschenthaler* ajánlatát elfogadta és talán azért is, mert a fegyelmi választmány oly szép határozatot hozott: a városi tisztviselőknek s a segéd- és kezelőszemélyzetnek is a mai napon szabadságot adott. A polgármester eme intézkedését még a számvevőség is örömmel fogadta, pedig ott személyszaporításra volna szükség. Itt említtük meg, hogy a mai közgyűlésen ugyancsak nem tetszett *Füth* főispánnak, hogy *Kováts Elek* ár. ünlök nem ment el szavazni, pedig „muszáj” ott lenni a közgyűlésen. Hát a megjelenés vagy kötelesség vagy nem; ha kötelesség, akkor jog is s így közgyűlés napján a hivatalos órák betartását ftörőlni kellene. Ugy sem dolgozik akkor senki sem? A mai szabadságot! *Kováts* ünlök büntetésétől nem élvezhetne, a mi ép oly feltűnő, mint hogy *Mönich* leváltárnok ma a tisztikarral „igen”-nel szavazott.

Betőrése lopás. Közbiztonsági állapotunk április hóban a főkapitányi jelentés szerint kielégítő volt, a május havi azonban már az eddigi előjelektől itélve alig nevezhető majd ilyenem. Az éjjel *Kaposi* Zsigmond Simor-utcai üzletének akadt vendége s eredményes munkát végzett. A tettes valószínűleg kapuzárás előtt elrejtőzött az udvaron s mikor a házbülcik már elcsendesedtek, az ivószoba udvarra nyíló ablakát befeszítette s azon keresztül a bolt ajtajához ért, melynek lakáját miután leütötte, kényelmesen végezte kutató munkáját a bolt helyiségben. Átkutatott mindent s két ezüst órárt egy ezüst lánczaccal 40 korona értékben, 16 drb régi ezüst huszast és 10 korona készpénzt magával vitt. A helyiségeket nyitva hagyta, az ablakon át az udvarra ért, a honnan *Nagy* Lajos udvarára mászott át s szerencsésen elmenekült. Károsult egynéhány pálinkázó vendégre gyanakszik s nem lehetetlen, hogy a rendőrség ily irányu nyomozása már a közel jövőben eredményre vezet.

Edison-színház. Érdekes műelvezetben lesz a székesfehérvári közönségnek része. Benkő M. tanár megérkezett villanyos színhátékával. Szombaton május 11-én a városi Színházban előadást tart. Volt alkalmunk a fővárosi és vidéki lapokban megjelent cikkeik által sikeres előadásairól tudomást szerezni. Amint értesülünk, Berlinből ide érkezik *Bella Róza* k., ki Benkő tanár közreműködésével a serpentin-tánczot fogja bemutatni. A társaság, (mely sem költséget, sem fáradságot nem sajnál, hogy a még itt nem látott ó reflexzia vetítésével a serpentin tánczot a közönségnek bemutassa,) megérdemli a közönség pártfogását. A remek és szép iránt érzékkel bíró közönségnek igen ajánljuk Benkő tanár Edison élőkép színházát, mely a maga nemében pártatlanul áll egész Európában. Jegyek előre válthatók Szekerek és Hornyánszky urak Nádor-utcai üzletében.

Valódi Kárpát-Liptói turót

legfinomabb s legjobb minőségben szállítok:

5 kilogramm bödön ára	6 korona.
3	4
2	3
5	12

„ Ostyep-a (Sajt) ”

utánvétel mellett mindenkor frissen kaphato.

KOMORA FERENCZ MOTYÓK (ZÓLYOM).

Egy pohár sör 9 kr. — Egy korsó sör 13 kr.

S L

Legjobb Drener-féle sörök kimerése.

Sör

Naponta fr ss csapolás.

KOSTYELIK JÓZSEF

VENDÉGLŐJÉBEN (KOSSUTH-UTCZA 3 SZ.)

Friss reggeli a legnagyobb választékban.

S S

Kitűnő fehérvári borok.

Sör

Egy pohár sör 9 kr. — Egy korsó sör 13 kr.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(CHICAGOI ARATÓGÉPGYÁR)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköthő z ratógép, Fűkaszalógép, Közszőrőkészülék, „Daisy” marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gereblye és Kéveköthőfonalg gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

1242

Olcsó tartalékreszek óriási raktára. — Képviseleink: Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J STILLMAN igazgató. NEY MÓR, Székesfehérvár. Budapest V., Váci-ut 30.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körut 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcseplő-készleteit, szalmakazalozóit,

„MILLENNIUM”

legújabb szerkezetű

fűkaszaló, marokrakó és kéveköthő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasuttársaság resiczei mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű gőzcseplő-készleteit, Sack rendszerű, aczelöntesű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.